

بیست و پنجم ماه مطابق چهاردهم رجب سال مذکور خجسته
 انجمن وزن مبارک شمسی سال چهل و سوم از عمر پانفده باین فرخنده
 آراستگی یافت - و جمیع مراسم معهوده و آداب مقرره این روز از
 داد و دهش بظهور رسید - علامی افضل خان از اصل و اضافه بمنصب
 شش هزاره ذات و سوار سرسرافرازی برافراخت - از بدایع امور غریبه
 که درین روز تفرج آن روی داده باعث حیرت نظارگیان شد اینکه
 مقرب خان دکفی اسپه معلم بازده پیشکش نمود - که از کمال دلیری
 بی محابا با زده فیلی که مست نبود یا چاره فیلی که بسیار کلان نباشد
 روبرو می شد - و دستها بر پیشانی و کله فیل استوار نموده خرطوم و سر
 او را بدنندان می گرفت - چون فیل بزور از خود دور میکرد باز رخ بسوی
 هم نبرد آورده بر گرداگرد فیل فرزین وار خانه خانه بجست و خیز
 در می آمد - و حریفانه مترصد غفلت خصم و منتظر فرصت خود بوده
 فرزین بند فیل می پرداخت - تا که رفته رفته خود را بحریف خویش
 رسانیده دندان بر کفل و سایر اعضای او بند می کرد - و چندان شگرفی
 و بوالعجبی بظهور می آورد که فیل را بی دست و پا کرده در عرصه
 میدان فیل بند مات حیرت می ساخت *

یازدهم بهمن منزل مهین شاهزاده داراشکوه که درینولا حضرت واهب
 متعال آن سعادت مند جاوید را از کریمه سلطان پرویز مرحوم صبیغه فرخنده
 لقا کرامت فرموده نوید سعادت قدوم و برکت قدم داده بود از فیض ورود
 حضرت ظل سبحانی مورد انواع میامن آسمانی و برکات جاودانی گردید -
 بادشاهزاده خردور سایر مراسم آداب چنانچه حق مقام بود بجا آورده دو
 تقوی پارچه با جمدهر مرصع به یمین الدوله و خلعتهای فاخره بهمه بندها
 عطا کرد *

انتصاب پذیرفتن آیات ظفر آیات موکب منصور به صوب پنجاب

چون خطهٔ خاک پاک لاهور که در حقیقت آبروی عالم آب و خاک است و بی شک بقعه ایست از بقاع مبارکهٔ ارض و لهذا بنابر کمال دریانت قسمت سعادت از عهد پاستان باز پیوسته پای تخت سلاطین عظام هندوستان و مرکز دوات ایشان بوده و نیز اکثر اوقات دارالسلطنت خداوندان این دولت کدهٔ عظمی شده - چون مدتی متمادی از ادراک سعادت ورود موکب مسعود این عزیز کردهٔ الهی مفتخر و مباهی نه گشته ازین برکت سامی بی نصیب بود - درین وقت که مدت محرومی بانتهای رسیده نوبت سعادت‌مندیها در آمد این معنی محرک ارادهٔ آن حضرت آمده آهنگ نهضت بدان سمت بر قصد اقامت و اندیشهٔ درنگ قرار گرفت - معینا برخی از سعادت نصیب‌های بقعهٔ کامل نصاب کشمیر دلیپذیر سوید تمشیت آن مشیت و موکد رسوخ آن نیت گشته عزم آن سمت سمت جزم پذیرفت - لاجرم روز پنجشنبه چهاردهم بهمن ماه مطابق سوم شهر عظمت بهر شعبان سال مذکور طلیعهٔ افواج بحر امواج موکب منصور بجانب پنجاب و صوب لاهور متوجه شد - و در موضع گهات سامی که نزدیک دارالخلافه واقع است بجهت مصلحت تهیهٔ مصالح سفر احاد مردم و رعایت الحاق بازماندگان که ستوده آئین‌های این سلطان سلاطین رعیت پرور دادگر است سه روز درنگ اتفاق افتاده - و از آنجا خان عالم را که در فن میرشکاری و نگهداشت جمیع جوارح طیور و پرانیدن سایر جانوران شکاری مهارت تمام دارد بسعادت همراهی رکاب ظفر افتساب مفتخر و مباهی ساختند که تفرج صیدگاه پالم نموده از دهلی باز گردانند .

و همدرین روز خان مشار الیه بانعام هزار و پانصد اشرفی و حاکم خان را بمرحمت چهار صد اشرفی و شیر خان نرین را بعزایت ده هزار روپیه اکوام بخشیدند - هژدهم ماه از آنجا کوچ فرموده بجهت رعایت احوال رعیت جمعی از سپاهیان شکوه مند را بجهت نگاهبانی زراعت تعیین فرمودند تا از عبور لشکر بپناور که بهنگام قلت عرض آن بیش از یک گزوه می باشد ضرر کلی به زیردستان نرسد - و با این همه مردم متدین را متصدی برآورد پایمالی زراعت مقرر فرمودند که از روی حق و راه حساب بی حیف و میل جبر کسر و تلافی نقصان مالی ایشان از خزانة عامرة نمایند *

بیست و پنجم ماه مذکور مطابق چهاردهم شهر شعبان در قصبه متهرا که از قدیم الدهر پرستش گاه معتبر هندوان است مقام فرمودند - چون در پیشه برابر مهابن بر آن سوی رودبار چند شیر تنومند گوزن افکن مسکن گرفته آزار و اضرار تمام بانعام و مواشی رعیت حوالی و حواشی می رسانیدند - بذابو دفع ضرر زیردستان بیدرنگ آهنگ صید آن زبردست ددی چند نموده فیل سوار دو قلاده شیر تناور و دو دیگر ماده را که در تنومندی ازینها زیاده بودند صید فرموده و یک شیر بچه زنده گرفته معارفت فرمودند - و شب این روز برکت افروز که لیلۃ البرات بود باوجود عدم تهیه سامان طرازان کاخانجات سلطنت بذابو امر گیتی مطاع هر دو کفار رودبار چون و کشتیهایی میان آب را چراغان کردند که مانند آن در نظایر این روز بی نظیر در نظر نیامده بود - در منزل چهارم باز در عین گرمگاه روز دو شیر قوی هیکل را به تغنگ خاصه صید نمودند - یکی بوزن هفت من و ده سیر و دیگر که ماده بود به پنج من رسید *

چهارم اسفندار اعتقاد خان صاحب صوبه دهلی در یک منزل شهر از کمال بلند اقبال بسعدت تقبیل حلقه هلالی رکاب مبارک آن سرور که

تاج تارک گردن کشان هفت کشور است رسید - و ازین رو سر حلهٔ سرافرازان گیتی از امثال و اقران خود شده برین سرفرق افتخار به فلک قمر رسانید - و روز دیگر سلیم گده که بر کنار رودبار چون واقع است از نزول اقدس آن حضرت روکش مدینهٔ الاسلام بغداد گشت - و آب رودش که از زهاب چشمه سار کوثر و تسنیم است باعث ذهاب آبروی فرات و نیل گردیده آتش رشک در دل دجانهٔ بغداد بل در جان عین الحیات و سلسبیل افکند - این موضع در اصل بنا نهادۀ سلیم خان پسر شیر خان افغانست که بعد از اساس افکندن چار دیوار آن بنا بر عدم مساعدت روزگار فرصت عمارت نیافته ناتمام مانده بود - حضرت جنت مکانی را فرزت این مکان جنت نشان دل نشین افتاده آنرا عمارت و صورت فرمودند - و نشیمن های خوش و منزلهای دلکش بنا نهاده در هر آمد و شد دارالملک دهلی آنجا اقامت می نمودند - مجملتاً حضرت سلیمان مقامی در روز دوم اقامت سلیم گده که هفتم ماه بود همعنان فتح و ضفر سوار شده بحسب زیارت روضهٔ حضرت جنت آشیانی همایون بادشاه شتافتند - و بعد از اقامت مراسم طواف آن عالی مقام و ادای وظایف زیارت آن حظیرهٔ خطیره که اشرف و ایمن اماکن متبرکهٔ این کشور است انعام خدام و مجاوران و امثال آن بجا آورده متوجهٔ زیارت مرقد مقدس قدوة السالکین و برهان العارفين سلطان المشايخ شیخ نظام الدین اولیاء شدند - و از روی عقیدت تمام بر سبیل استغاضه انواع میامن و برکات اندوختند به پرتو قرأت فاتحهٔ فایحهٔ مشاغل انوار مزید روح و راحت در آن خاک پاک بر افروختند - و مبلغ پنجاه هزار روپیه از سرکار خاصهٔ شریفه سوای آنچه شاهزادهای والا قدر گذرانیده بودند به حسب امر اعلیٰ معتمدان درگاه والا باصحاب استحقاق دارالملک دهلی رسانیدند •

هشتم ماه بجانب پالم ده گرای شده عمارت عالی که در آن مقام
 اساس نهاده آنحضرت است از نزول اشرف سمو مکانت سپهر اطلیس
 یافت - چهار روز در آن فرخنده زمین به نشاط صید و صید نشاط پرداختند -
 درین ایام صیدی غریب و شکاری عجیب اتفاق افتاد که تفرج آن صورت
 فرح آمیز زنگ از خاطر ارباب صید زدود - و صورت معنی مدکور آنکه چون
 حضرت کشورگیر اقلیم شکار درین نخلچیرستان سرگرم نشاط شدند قضا را
 در اثنای صید و سیر یک روز از تفنگ خانگی که بطخاص بان موسوم
 است چهل آهو سیاه شکار شد - چون این قسم صید بدیع از هیچ صیادی
 که عمر به نخلچیر افگنی صرف کرده باشد چه جای بادشاهان عظیم الشان
 منقول نیست - موجب افراط نشاط و باعث وفور انبساط طبع اقدس شد -
 چنانچه بی نهایت از جا در آمده فرمودند که ازین دست صیدی شاید
 از مبداء آفرینش هیچ بادشاهی شکار انداز را دست نداده باشد که در یکروز
 بدست خود از یک تفنگ چهل آهو زده باشد - طالبای کلیم از شعرای
 سرآمد پای تخت این رباعی به نظم آورده بعرض رسانید * رباعی *

چون شاهجهان بادشه کشورگیر افگند بصیدگاه پالم نخلچیر
 روزی به تفنگ خاصه آن چهل آهو افگند که ننگد بیک صید دو تیر
 درینولا بعرض مقدس رسید که بحسن سعی ظفرخان ابدال والی تبت
 اطاعت پذیر شده روی زر از سکه مبارک نام نامی و سر منبر را از خطبه
 القاب سامی منور نموده - و نه اشرفی مسکوک به سکه مبارک که برسبیل
 نمودار با پیشکش بسیار از نفایس آن کشور ارسال داشته بود هفدهم ماه بنظر
 مبارک در آمد - بیست و ششم ماه ساخت سرزمین پرگنده ابداله که
 در عهد بادشاهزادگی داخل محال جاگیر خدیو هفت کشور بوده پیوسته
 پرتو توجه به عمارت و ترتیب آن محل قابل هی گماشتند - درینولا بعد از

مدت مدید فروغ پذیر پرتو ماه رایت ظفرهاله شد - و گل زمین باشی
 فردوس آئین که طرح افکنده عهد سعادت مهی بادشاهزادگی بود از پرتو
 نزول سعادت مقرون و برکت قدم فرخنده مقدم همایون داغ رشک بر دل
 سرابستان ارم گذاشت - و چون آن مکان فردوس نشان در آغاز جلوس مبارک
 به نواب بیگم صاحب مرحمت شده بود عمارتی لایق شان پرستاران آن قوه
 حور عین و رابعه بنات سپهر برین گذاشت - بنابر آن متصدیان مهمات آن
 پرگنه باسلس نهادن نشیمن های دل نشین فرمان پذیر گشتند *

بیست و نهم قصبه سرهند که از جمله خالصات است مضرب سراق
 اقبال شد - و عرصه باغ حافظ رخنه که در عهد حضرت عرش آشیانی طرح
 پذیرفته رفته رفته از ترتیب و صورت جنت مکانی شاهد قابلیت آن
 بسرحد نهایت خوبی و مرغوبی گرائیده بود - و درختانش رشک طوبی
 شده سدره آسا به منتهای مرتبه کمال رسیده بودند از میامن ورود اقدس
 غیرت افزای فلک اطلس گشت - و نشیمن های دلکش آن باغ که بغایت
 دلنشین و فیض بخش بودند از برکت نزول مقدس رشک فرمای هفت
 کاخ اخضر گردیده روکش این آبنوسی طارم مقرنس آمد - چون وقت
 قدم موکب نوروز گیتی افروز نزدیک شده بود و درین نزدیکیها
 تا دار السلطنت لاهور جای دیگر که درخور تزئین انجمن جشن نوروزی
 باشد یافت نمی شد - بنابر آن بزم آرایان انجمن سور و سرور و پیرایه بندگان
 محافل عیش و عشرت بانفاق سامان طرازان کارخانجات سلطنت
 بآذین بندی این بزم دلپذیر بر اطراف تالابی که متصل بباغ طرح افکنده
 حضرت جنت مکانی بود مامور شدند *

BIBLIOTHECA INDICA:
A
COLLECTION OF ORIENTAL WORKS

PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY OF BENGAL.

NEW SERIES, No. 1395.

'AMAL-I-ŞĀLIH
OR
SHĀH JAHĀN NĀMĀH,
OF
MUHAMMAD ŞĀLIH KAMBO.

EDITED BY
G. YAZDANI, M.A., M.R.A.S.
Professor of Arabic, Government College, Lahore.

FASCICULUS II.

CALCUTTA:
PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS,
AND PUBLISHED BY THE
ASIATIC SOCIETY, 1, PARK STREET.
1914.